

JUSTITS MINISTERIET

Udvalg for forberedelse af ny flerårs-
aftale for domstolene

Dato: 2. maj 2023
Sagsbeh: Ketilbjørn Hertz
Dok.: 2603558

3.7 Notarialforretninger

Baggrund

Notarialforretninger hører under byretterne og foretages som udgangspunkt på dommerkontoret. Notaren kan om nødvendigt foretage notarialforretninger et andet sted. Notaren foretager notarialforretninger for enhver uanset dennes tilknytning til retskredsen.¹

Private borgere skal bruge notarens bekræftelse, hvis de ønsker at oprette et notartestamente eller en fremtidsfuldmagt. Borgerens godkendelse af testamentet eller fremtidsfuldmagten skal ske i overværelse af notaren. Som udgangspunkt skal borgeren derfor møde på dommerkontoret for at bekræfte testamentet eller fremtidsfuldmagten. Hvis borgeren på grund af sygdom eller svækkelse ikke kan møde på dommerkontoret, kan notaren dog i stedet køre ud til borgeren.

Virksomheder skal bruge notarens bekræftelse, når de har behov for en officiel bekræftelse af en underskrift eller af rigtigheden af en kopi. Det kan navnlig være nødvendigt, hvis dokumentet skal bruges i udlandet.

Juridiske personer, som ofte har behov for at få bekræftet en underskrift, kan få bekræftet underskrifter på grundlag af underskriftsprøver, som opbevares i byretten. De personer, hvis underskrifter skal bekræftes, skal møde personligt på dommerkontoret og afgive en underskriftsprøve, som herefter er gyldig i 2 år. Herefter kan dokumenter underskrevet af de pågældende bekræf-

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

¹ Bekendtgørelse om notarialforretninger § 2.

tes af notaren, uden at de skal møde på dommerkontoret i hvert enkelt tilfælde.²

Ordningen med underskriftsprøver blev gjort landsdækkende ved en ændring af notarialbekendtgørelsen i 2013.³ Dansk Industri havde i et hørings-svar over et udkast til ændringen anført, at gyldigheden af en underskriftsprøve burde være længere end 2 år, men de 2 år blev fastholdt under hensyn til notarens mulighed for at foretage løbende kontrol af de navneunderskriftsberettigede, hvorved risikoen for misbrug af ordningen mindskes.

Der skal betales 300 kr. i retsafgift for at få foretaget en notarialforretning, dog 150 kr. for at få bekræftet rigtigheden af en kopi af et dokument.⁴ Ved udkørende notarialforretninger skal der desuden betales for notarens udgifter til transport.

Anvendelse i praksis

Byretterne foretog årligt i 2019-2022 henholdsvis ca. 110.000, 115.000, 131.000 og 149.500 notarialforretninger. Af *tabel 1* fremgår en opgørelse over antallet af notarialforretninger i perioden 2019-2022 fordelt på de enkelte byretterne. Byretterne er oplyst efter, hvilke byretter der gennemsnitligt foretager flest notarialforretninger årligt.

Antal notarialforretninger	2019	2020	2021	2022	Gennemsnit 2019-2022
Notarialforretninger, i alt	110.147	115.486	131.209	149.500	126.586
Retten i Lyngby (*)	15.516	14.216	16.320	19.010	16.266
Københavns Byret (*)	15.039	14.605	16.911	16.594	15.787
Retten i Aarhus (*)	6.683	7.294	7.584	8.765	7.582
Retten i Kolding (*)	5.398	8.470	6.887	7.154	6.977
Retten i Roskilde	6.079	5.825	6.294	6.752	6.238
Retten i Odense (*)	4.922	5.957	6.465	7.630	6.244
Retten i Aalborg (*)	4.931	4.741	6.368	7.467	5.877
Retten i Viborg	4.012	4.742	5.044	6.431	5.057
Retten i Glostrup	5.795	4.199	4.206	4.634	4.709
Retten i Næstved	4.071	4.367	4.830	5.991	4.815
Retten i Horsens	3.699	3.818	4.388	5.732	4.409
Retten i Herning	3.466	3.800	4.672	5.333	4.318
Retten i Sønderborg	3.519	3.851	4.556	5.146	4.268

² Bekendtgørelse om notarialforretninger § 7 a.

³ Bekendtgørelse nr. 1118 af 23. september 2013.

⁴ Retsafgiftslovens §§ 33 og 34.

Retten på Frederiksberg	4.116	3.868	4.441	4.038	4.116
Retten i Randers	3.027	3.344	5.026	5.437	4.209
Retten i Hillerød	3.194	3.937	4.114	5.144	4.097
Retten i Holstebro (*)	2.549	2.802	4.133	5.091	3.644
Retten i Esbjerg	2.892	3.330	3.537	4.647	3.602
Retten i Hjørring	2.411	2.945	3.563	4.291	3.303
Retten i Svendborg	2.631	2.428	3.208	3.784	3.013
Retten i Helsingør	2.216	2.501	2.985	3.030	2.683
Retten i Holbæk	1.825	1.930	2.702	3.230	2.422
Retten i Nykøbing Falster (*)	1.651	1.957	2.267	2.939	2.204
Retten på Bornholm (*)	505	559	708	1.230	751

Anm.: (*) Se mulige tiltag nedenfor.

Kilde: Domstolsstyrelsen

Det er i almindelighed byretternes kontorpersonale, der fungerer som notarer.

Retten i Lyngby er den byret, der har flest notarialforretninger, og også i forhold til indbyggertallet har Retten i Lyngby væsentligt flere notarialforretninger end nogen anden byret.⁵ Ved Retten i Lyngby kan der ikke reserveres tid til en notarialforretning. Notarialkunder trækker et nummer og bliver betjent efter tur. Der kan således være ventetid, men man kan normalt blive betjent samme dag.

Ved de øvrige byretter skal man i almindelighed bestille tid til en notarialforretning, som udgangspunkt via et bookingsystem på internettet. Retten i Roskilde anvender dog ikke bookingsystemet. Der er stor forskel på, hvor lang ventetid der er til næste ledige tid i bookingsystemet. Det kan svinge fra få dage til en måned eller mere. I oktober 2022 var ventetiden mindre end 2 uger ved 8 byretter, 2-4 uger ved 5 byretter og mere end 4 uger ved 9 byretter. Ved alle byretter vil det i særligt hastende tilfælde være muligt at få en tidligere tid ved henvendelse til byretten uden om bookingsystemet.

Udvalgets overvejelser

1. Udvalget har overvejet at forlænge gyldighedstiden for en underskriftsprøve til f.eks. 4, 6 eller 8 år, så der sjældnere er behov for at møde frem for notaren og forny gyldigheden af underskriftsprøven.

På baggrund af en høring af udvalgte retter vurderer Domstolsstyrelsen, at der vil være tale om en meget begrænset ressourcefrigørelse ved at forlænge

⁵ Folketal 1. januar 2022: Lyngby Retskreds: 230.692. Københavns Retskreds: 472.054. Glostrup Retskreds: 421.579. Aarhus Retskreds: 382.258. Frederiksberg Retskreds: 333.348. Kolding Retskreds: 290.841.

gyldighedsperioden for underskriftsprøver i notarialforretninger. Det skal dels ses i lyset af, at der generelt aflægges et begrænset antal underskriftsprøver domstolene, og dels er der et meget begrænset ressourceforbrug forbundet hermed, som kan henføres til kontorfunktionærer.

Udvalget bemærker desuden, at en forlængelse af gyldighedsperioden vil forringe notarens mulighed for at foretage løbende kontrol af de navneunderskriftsberettigede, hvorved risikoen for misbrug af ordningen øges. Udvalget bemærker endvidere, at der i mange tilfælde forventeligt vil være udskiftninger i de personer, der underskriver for en juridisk person, hyppigere end hver 8. år.

Samlet set kan udvalget ikke anbefale, at gyldighedstiden for en underskriftsprøve forlænges fra 2 til 8 år med henblik på at frigøre ressourcer hos domstolene. Udvalget bemærker dog, at der i erhvervslivet kan være efterspørgsel på en længere gyldighedsperiode, hvorfor det kan overvejes at arbejde videre med forslaget i andet regi.

2. Udvalget har endvidere overvejet at etablere et landsdækkende (digitalt) register over underskriftsprøver.

Det vil betyde, at når en person ved en byret afgiver en underskriftsprøve til brug for notarpåtegning af dokumenter, som den pågældende senere underskriver, vil underskriftsprøven blive indskannet i et landsdækkende it-system. Dette er i modsætning til i dag, hvor en underskriftsprøve kun er gyldig ved den byret, hvor den er afgivet, vil en underskriftsprøve dermed få landsdækkende gyldighed.

Et landsdækkende register over underskriftsprøver vil give en serviceforbedring for virksomheder. Dette vil dog skulle afvejes mod de økonomiske konsekvenser som følge af et landsdækkende register over underskriftsprøver, herunder eventuelle etablerings- og driftsudgifter, som vil skulle afdækkes. I lyset af det begrænsede antal underskriftsprøver hos domstolene finder udvalget, at udgifterne til etablering og drift af et nyt register formentligt vil overstige ressourcefrigørelsen ved en forventelig reduktion i antallet af underskriftsprøver.

Samlet set kan udvalget ikke anbefale at etablere et landsdækkende (digitalt) register over underskriftsprøver med henblik på at frigøre ressourcer hos domstolene. Udvalget bemærker dog, at der i erhvervslivet kan være

efterspørgsel på landsdækkende register over underskriftsprøver, hvorfor det kan overvejes at arbejde videre med forslaget i andet regi.

3. Udvalget har overvejet at samle andre notarforretninger ved udvalgte byretter for at effektivisere domstolenes opgaveløsning med henblik på at reducere sagsbehandlingstiderne.

For borgere og virksomheder vil det betyde, at de i nogle tilfælde får længere rejsetid til notaren. Notarerne vil tilsvarende få længere rejsetid ved nogle af de udkørende notarforretninger, medmindre udkørende notarforretninger fortsat varetages af alle byretter. Til gengæld vil der blive mulighed for en mere ensartet ventetid på tværs af byretterne, og målsætningen vil være at nedbringe de længste ventetider, som opleves i dag.

Det er et generelt princip, at byretternes opgaver kan udføres af enhver byret, og at borgere og virksomheder kan få behandlet enhver sag ved den lokale byret.

En begrænsning af notaropgaven til visse byretter vil bryde med dette princip på et borgerrettet område, hvor personligt fremmøde er obligatorisk. Hensynet hertil vil skulle vejes op imod hensynet til ressourcegevinsten som følge af specialisering og stordriftsfordele mv., og kortere sagsbehandlingstid ved en ændret ordning.

Det bemærkes, at der er en række fravigelser fra det generelle princip. Det gælder særligt, at Sø- og Handelsretten i København fungerer som insolvensskifteret i stedet for byretterne i København, Frederiksberg, Glostrup og Lyngby. Sager om konkurs, rekonstruktion og gældssanering, som i resten af landet behandles ved den lokale byret, behandles således i de fire storkøbenhavnske retskredse ved Sø- og Handelsretten.⁶

Dertil har Tinglysningssretten i Hobro overtaget tinglysningsopgaven fra byretterne. Sagsbehandlingen foregår dog digitalt over internettet og kræver ikke personligt fremmøde. Andre undtagelser til det almindelige princip om, at alle byretter er kompetente til at behandle sager, har typisk en særlig begrundelse og vedrører få sager og få borgere eller virksomheder.

Til Københavns Byret er således henlagt sager om administrativ udvisning af hensyn til statens sikkerhed, om administrativ fratagelse af dansk

⁶ Retsplejelovens § 15, stk. 2, nr. 3, og konkurslovens § 4.

indfødsret på grund af en handlemåde, som er til alvorlig skade for landets vitale interesser, om forbud mod en leverandør til kritisk teleinfrastruktur af hensyn til statens sikkerhed og om forbud mv. mod udenlandske direkte investeringer af hensyn til den nationale sikkerhed mv.⁷

For domstolene vil konsekvenserne af at henlægge notaropgaven til visse byretter afhænge af antallet af berørte byretter. En mulighed ville være at henlægge notaropgaven til alle eller dele af følgende ni oplyste byretter, *jf. tabel 2*.

De seks førstnævnte byretter (Københavns Byret, Retten i Lyngby, Retten i Aalborg, Retten i Aarhus, Retten i Kolding og Retten i Odense) har i dag mange notarsager, mens de tre sidstnævnte byretter (Retten i Holstebro, Retten i Nykøbing Falster og Retten på Bornholm) er medtaget for at give en geografisk dækning til resten af landet.

Tabel 2

Overblik over byretter som notaropgaven kan henlægges til

Embede	Forklaring
Københavns Byret	Har mange notarsager og er trafikalt centralt placeret i Storkøbenhavn og i nærheden af Udenrigsministeriet, som foretager den legalisering af notarens underskrift, som i nogle tilfælde også er nødvendig, for at dokumentet kan bruges i udlandet.
Retten i Lyngby	Har mange notarsager og giver mulighed for at få en notarpåtegning samme dag.
Retten i Aalborg	Har forholdsvis mange notarsager og er trafikalt centralt placeret i Nordjylland.
Retten i Aarhus	Har mange notarsager og er trafikalt centralt placeret i Østjylland.
Retten i Kolding	Har mange notarsager og er trafikalt centralt placeret i Sydjylland.
Retten i Odense	Har mange notarsager og er trafikalt centralt placeret på Fyn.
Retten i Holstebro	Med henblik på at dække Vestjylland, så der bliver fire steder i Jylland med notarer (Aalborg, Aarhus, Kolding og Holstebro).
Retten i Nykøbing Falster	Med henblik på at dække Sydsjælland og Lolland-Falster.
Retten på Bornholm	Med henblik på at dække Bornholm med øens særlige geografiske beliggenhed i forhold til resten af landet.

En alternativ mulighed ville være at ophøre med at tilbyde fast notarbetjening uden for de 24 byretters hovedtingsteder. Det indebærer, at de byretter, der et vist antal dage om måneden tilbyder notarbetjening i en anden by, ophører hermed. Udkørende notarforretninger til borgere, der på grund af sygdom eller svækkelse ikke kan møde på notarens kontor, berøres ikke.

Modellen indebærer, at bitingstederne i Frederikshavn, Grenaa, Silkeborg, Thisted, Vejle, Haderslev, Tønder, Nakskov og Slagelse ikke længere tilbyder notarbetjening.

⁷ Udlændingelovens § 45 d, lov om dansk indfødsret § 8 F, lov om leverandørsikkerhed i den kritiske teleinfrastruktur § 7 og lov om screening af visse udenlandske direkte investeringer mv. i Danmark § 41.

Det vil skulle afdækkes, om der vil være en samlet ressourcefrigørelse i domstolene, hvis notarialforretningerne f.eks. samles ved de ni byretter eller alene afholdes ved hovedtingsstederne. Forslaget vil dog kunne medføre flere udkørende notarialforretninger, da en eventuel afskaffelse af notarialforretninger på bitingsstederne vil betyde større afstand mellem notarialkontorerne end i dag. De økonomiske konsekvenser som følge af tiltagene udestår.

Udvalget finder, at det vil være retssikkerhedsmæssigt forsvarligt at samle notarforretninger ved udvalgte byretter, men at det må være op til en politisk afvejning, hvor mange steder man skal tilbyde notarbetjening og den eventuelle geografiske spredning heraf. Udvalget finder samtidig, at spørgsmålet om byretternes notarbetjening har en nær sammenhæng med spørgsmålet om retskredsstrukturen.

Udvalget kan på den baggrund anbefale, at der som led i en samlet analyse af domstolsstrukturen arbejdes videre med at analysere konsekvenserne af at samle byretternes notarbetjening. Udvalget bemærker dog, at notarialforretninger er et borgerrettet område, hvor personligt fremmøde er obligatorisk. Der bør derfor i de videre overvejelser tages højde for, at en væsentlig del af notarkunderne er ældre, der kan have vanskeligere ved at transportere sig langt, hvilket kan øge efterspørgslen på udkørende notarialforretninger.

4. De økonomiske konsekvenser af tiltagene er opsummeret nedenfor, *jf. tabel 3.*

Tabel 3		
Potentiale ved implementering af tiltag		
<i>Mio. kr.</i>	Årligt potentiale, Implementeringsfuldt indfaset omkostninger	
I alt	-	-
1. Gyldighedstiden for en underskriftsprøve forlænges til 4 år	-	-
2. Etablering af landsdækkende (digitalt) register over underskriftprøver	-	-
3. Notarforretninger samles ved udvalgte byretter	-	-
3.1 Notaropgaven henlægges til 9 udvalgte byretter	-	-
3.2 Notarbetjening uden for byretternes bitingssteder ophører	-	-

Anm.: Potentialeberegningerne tager udgangspunkt i relevante opgørelser for 2019, idet domstolenes aktiviteter, antal af sager mv. i 2020 og 2021 vurderes at have været påvirket covid-19.

Kilde: Justitsministeriet på baggrund af data fra Domstolsstyrelsen.